

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

140. Meddelelse. August 1927.

B. Vejledninger.

Bekæmpelse af Tidsler med klorsure Salte.

Den almindelige Ager-Tidsel eller Marktidsel (*Circium arvense*) mispryder stadig altfor mange Kornmarker — særlig Bygmarker — og nedsætter ofte disses Udbytte, i hvert Fald pletvis, med 3, 4 à 5 Fold. Ogsaa i Kartoffelmarker, der ikke tildeles indgaaende Rensningsarbejde, efter at Hypningen er udført, ses der ofte i Eftersommeren og Efteraaret en Mængde Tidsler. I nogenlunde velholdte Roemarker ser man i Sommer-tiden ikke saa meget til Tidslerne, fordi de skal have Tid til at arbejde sig op; men er Roemarken ikke holdt ren, ogsaa i Eftersommeren, ses der i Optagningstiden en Mængde, ganske vist svage, Tidselskud, der ligesom Tidslerne i Kartoffelmarken kommer igen i stærkt forøget Antal i næste Aars Kornafgrøde.

Ved Statens Ukrudsforsøg i Lyngby har Spørgsmaalet om Tidslernes Bekæmpelse indtaget en fremskudt Plads. Det har derved vist sig, at man ved en saa hyppig Pløjning af Brakmarken, og ligeledes ved saa omhyggelig Renholdelse af Roemarken hele Sommerhalvaaret igennem, at der ingen Sinde kom Tidselskud over Jorden, omtrent har kunnet udrydde Tidslerne. Men dette kræver et Arbejde og en Paapassenhed, som kun faa Jordbrugere kan forudsættes at se sig i Stand til at yde.

Da det derfor gjaldt om at finde lettere gennemførlige Bekæmpelsesmidler, rettede man Opmærksomheden paa Anvendelsen af Giftstoffer. Orienterende Forsøg tydede paa, at klorsure Salte var særlig virksomme, og ved mere omfattende Forsøg er dette blevet bekræftet. Skønt Forsøgene — at Mangel paa Pengemidler — endnu ingenlunde er udførte i et saadant Omfang, at de giver sikkert Svar paa alle herhen hørende Spørgsmaal, finder man det dog betimeligt allerede

nu at udsende nærværende foreløbige Meddelelse om disse Forsøg.

Ved Sammenligning mellem de to Salte: klorsurt Natron og klorsurt Kali, havde lige store Mængder noget nær samme Virkning paa Tidslerne, dog lidt sikrere for Natron- end for Kalisaltet. Paa Følfod virkede Natronsaltet afgjort bedst.

Sammenligning af forskellige Mængder viste, at der for omtrent fuldstændig Udryddelse af Tidslerne skal anvendes mindst 250 kg pr. ha (svarende til omtrent lige saa mange Pund pr. Tønde Land), helst lidt mere, indtil op mod 300. Ved Anvendelse af 200 à 250 kg klorsurt Natron pr. ha (200 à 250 Pund pr. Td. Ld.) er dog de allerfleste Tidsler forsvundne.

Der er sammenlignet Udstrøning af det tørre Salt (som Kunstgødning) med Overbrusning med samme Mængder af Saltene i 5-procentholdige Opløsninger. Der var ingen paaviselig Forskel i Virkningen, og tør Udstrøning er jo langt lettere at udføre.

Der er sammenlignet Virkningen af Udbringning tidligt paa Sommeren (paa ubesaaet Jord) og henimod Midten af September (paa Stubjord før Pløjning). Virkningen var under i øvrigt lige Forhold ens. I Henhold hertil vil man selvfølgelig som Regel udstrø Saltet paa Stubjorden efter Høst.

Angaaende klorsure Saltes Virkning paa Afgrøderne skal det stærkt betones, at der ikke maa saaes Vintersæd det Efteraar, da Saltet er udstrøet, selv om dette er sket allerede i Sommertiden. Saadan Vintersæd spirer nemlig i Reglen yderst mangelfuldt, da de spæde Kimplanter øjensynligt ødelægges af Saltet. Derimod er der ingen Svækkelse iagttaget i Afgrøder, der er saadet i det paafølgende Foraar; de i denne Henseende iagttagne Afgrøder er Byg, Havre, Runkelroer, Kaalroer og Kartoffler. Det maa antages, at de klorsure Salte i Løbet af Efteraaret og Vinteren dels udvaskes, dels omdannes til uskadelige Forbindelser.

Paa Frøkrudet har den her omtalte Behandling ikke haft nogen sikker paaviselig Virkning. Om de klorsure Saltes Virkning paa Mikroorganismer i Jorden kan der for Tiden intet siges ud over, at Afgrøderne i den paafølgende Sommer har udviklet sig fuldkommen normalt.

Partiprisen paa de nævnte Salte opgives i Øjeblikket til 55—60 Kr. pr. 100 kg. Herefter vil Udgiften pr. ha eller

Td. Ld. let kunne beregnes, efter som man vil bruge mere eller mindre. Der vil jo imidlertid sjældnere være Grund til at behandle hele Marker. Tidslerne optræder som bekendt oftest pletvis i Markerne, og man vil da selvfølgelig indskrænke sig til at behandle disse Pletter, der jo ofte kun udgør en lille Part af et Skifte. Selv om der paa den øvrige Del af Marken ses enkelte Tidsler hist og her, vil man ikke af Hensyn til disse give hele Marken den forholdsvis dyre Behandling. Viser der sig i Aarenes Løb nye Tidselpletter, kan disse jo efterhaanden gives samme Behandling. Finder man det overkommeligt, kan man i øvrigt ogsaa komme de spredt voksende Tidsler til Livs ved at drysse lidt af Saltet omkring Stubbene af disse.

Da Tidselstubbene altid er meget iøjnefaldende i en Stubmark, kan det tilraades, efter at Kornet er kørt hjem, men inden Marken pløjes, at eftergaa Marken og f. Eks. med en Roehakke indkredse alle de Tidselpletter, som man mener skal behandles. Paa de saaledes mærkede Pletter udstrøes Saltet ganske som Kunstgødning men saa jævnt som muligt. Dette Arbejde maa udføres af en paalidelig Mand, der har god Øvelse i at udstrø en nogenlunde bestemt Mængde Kunstgødning pr. Arealenhed. Herved maa erindres, at de klorsure Salte er meget tunge, saa at en vis Vægtmængde heraf fylder mindre i Sækken end samme Vægtmængde af Kunstgødning. Efter den paafølgende Pløjning vil det være rigtigst at udstrø lidt af Saltet i Furerne («Renerne») mellem Agrene, for at der ikke her skal komme en Række Tidsler, der senere breder sig ind i Agrene.

Da de klorsure Salte, særlig Kalisaltet, er giftige, bør man for Sikkerheds Skyld undgaa, at Folk med Saar paa Hænderne arbejder med disse Salte. Begge Salte, men navnlig Kalisaltet, er brandfarlige og eksploderer ved Antændelse. I det hele synes det indtil videre, at Natronsaltet er at foretrække.